



پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: سیدحجت صفدری قلعه نویی، ۱۳۹۵

## مبانی فقهی قانون اجرای محکومیت های مالی در مذاهب خمس

انسان در زندگی اجتماعی خود همواره با تعهدات متفاوتی سرو کار دارد که گاه موضوع این تعهد تسلیم انجام کار معینی است و گاه نیز موضوع آن تسلیم مال معین و یا تادیه مبلغ مشخصی وجه نقد به دیگری است. در اغلب موارد تعهدات به خوبی و در زمان معین به اجرا درمی آید اما گاه به علل مختلفی چون اعسار یا ممانعت شخص متعهد از عهده اجرای تعهدات و دیونی که به موجب آرای مراجع صالح محکوم به تایید آن شده است بر نمی آید. برای مواجهه با این حالت و حل و فصل دعاوی ناشی از چنین فرضی قانونگذار قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی را به تصویب رسانیده است. قانون مزبور ریشه در متون فقهی و دیدگاه های فقیهان اسلامی دارد. در این تحقیق که به بررسی مبانی فقهی این قانون اختصاص یافته است، ما با بررسی دیدگاه های مختلف مطرح شده در فقه شیعه و اهل سنت به این نتیجه می رسیم که در خصوص مدیون معسر باید بین سه مرحله قبل از اثبات اعسار، مرحله جهل به حال مدیون و مرحله اثبات اعسار وی تفاوت قائل شد. در مرحله قبل از اثبات اعسار و مجهول بودن وضعیت مدیون می توان وی را حبس نمود اما حبس مزبور با توجه به روایات و آرای برخی از فقیهان جنبه مجازات نداشته و بیشتر حبس احتیاطی است. مدیون معسر نیز به صراحت آیه 280 سوره بقره حبس نخواهد شد. اما در خصوص مدیونی که با وجود تمکن مالی و ملائت لازم برای تادیه دین از ادای آن خودداری می نماید قاطبه فقیهان به استناد روایات وارده از معصومین علیهم السلام قائل به لزوم حبس وی می باشند و حبس مزبور نیز از باب مجازات و جهت ممانعت از رویه شدن ممانعت از ادای حقوق مالی دیگران می باشد.

**کلیدواژه‌ها:** واژگان کلیدی: محکومیت مالی، حبس مدیون، معسر، اعسار، ممانعت، فقه مذاهب

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۲۰۴۰۷۹۴۲۰۴۵

تاریخ دفاع: ۱۳۹۵/۰۷/۰۴

رشته‌ی تحصیلی: الهیات و معارف اسلامی

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: دکتر سیدحسین موسوی راد

### **M.A. Thesis:**

## Basics of financial sentences in religious jurisprudence law enforcement Khamse

People in their social life always dealing with others in different manners and this dealings may create obligations. Sometime Obligation issues is an especial act, an omission or



delivering goods or money or Transferring a property. In most cases this obligation well done but in some cases due to insolvency or failure, the debtor cannot Performance his contractual obligations. To resolve disputes in such cases the legislator has attempted to legislate the Implementation of Financial Convictions Law. This law is derived from Islamic jurisprudence. In Islamic Sects, debtor how owing to prove his solvency and the one that his financial situation is not clear Will arrest. But the convicted one that his insolvency have been proved, to cite verse 280 of Surah Baqarah will not be in prison. Islamic jurists in several Religion are unanimous on the necessity of imprisonment of the debtor that his negligence is main cause of delay in paying his Debt.